

Український державний університет залізничного транспорту

СИЛЛАБУС

дисципліни

Педагогіка вищої школи

*Затверджено на засіданні кафедри Іноземних мов
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.*

Навчальний рік: 2024-2025

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітня програма: Професійний переклад у транспортній галузі (ППТГ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Радченко Ірина Борисівна, radchenko.inyazdep@kart.edu.ua

Інформація про викладача: <https://kart.edu.ua/staff/radchenko-ib>

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою курсу є забезпечення теоретичної та практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя, викладача в закладах освіти України; створення наближених до практичної професійної діяльності умов; забезпечення творчого розвитку особистості студента та дати студентам інформацію про головні положення

сучасної педагогіки; формувати педагогічну позицію щодо процесу навчання учнів; допомогти їм оволодіти сучасними педагогічними технологіями; засвоїти форми і методи групової педагогічної діяльності; стимулювати впровадження дидактичних знань та способів діяльності на практиці.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя, викладача, педагога; розкриття становлення і розвитку педагогічної науки, її основних категорій, системи педагогічних наук та зв'язку педагогіки з іншими науками; опанування студентами знаннями про різні форми, методи, засоби навчання і виховання; формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати навчально-виховні і проблемні педагогічні ситуації у сім'ї, колективі; формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях; формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності; розвиток у студентів практичних вмінь, що забезпечують творчість та ініціативу в різних видах діяльності; формування свідомого ставлення до сутності та соціального значення педагогічної діяльності; ормування творчої всебічно розвиненої особистості студента – майбутнього педагога.

ОБСЯГ ЗАНЯТЬ

Обсяг:	4 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Іспит
Лекцій за семестрами, год	30
Практичних занять за семестрами, год.	30
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ОПИС КУРСУ

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предмет педагогіки та її основні поняття (категорії).

Тема 2. Педагогіка в системі педагогічних дисциплін, її зв'язок з іншими науками. Джерела педагогіки.

Тема 3. Методи науково-педагогічних досліджень.

Тема 4. Поняття про особистість. Фактори формування особистості, їх особливості і взаємозв'язок.

Тема 5. Виховання – визначальний чинник формування особистості. Закономірності і рушійні сили розвитку особистості.

Тема 6. Методологія і методика педагогічного дослідження.

Тема 7. Педагогічне спостереження. Педагогічний експеримент. Педагогічний процес, його суть, рушійні сили, основні властивості.

Тема 8. Педагогіка давнього світу.

Тема 9. Зародження елементів педагогічної теорії у працях стародавніх римських та грецьких філософів.

Тема 10. Особливості освітньо-виховної практики та педагогічної думки в епоху середньовіччя.

Тема 11. Виникнення університетів. Типи виховних систем.

Тема 12. Освіта в період українського відродження, періода другої половини XVII – початку XX ст.

Тема 13. Освіта, шкільництво, педагогічна думка в Україні у XX ст.

Тема 14. Особливості розвитку педагогіки на сучасному етапі.

МОДУЛЬ 2

Тема 1. Поняття процесу виховання. Його особливості, структура і рушійні сили.

Тема 2. Етапи процесу виховання. Виховання, самовиховання, перевиховання.

Тема 3. Закономірності процесу виховання, їх характеристика.

Тема 4. Принципи виховання як категорія педагогіки. Характеристика системи принципів виховання.

Тема 5. Сутність і особливості національного виховання.

Тема 6. Методи виховання. Класифікація методів виховання

Тема 7. Виникнення дидактики та основні етапи її розвитку.

Тема 8. Методологічна основа та завдання сучасної дидактики.

Тема 9. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики.

Тема 10. Структурні компоненти процесу навчання.

Тема 11. Структура навчальної діяльності. Компоненти навчальної діяльності.

Тема 12. Викладання як діяльність учителя.

Тема 13. Основні функції навчання: освітня, розвивальна, виховна; їх характеристика та взаємозв'язок.

Тема 14. Мотив і стимул навчання.

Тема 15. Підсумкове заняття за курсом.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет педагогіки та її основні поняття (категорії). Загальні основи педагогіки. Система педагогічного процесу (мета, завдання, зміст, діяльність, результат).

Тема 2. Основні закономірності, принципи, організація педагогічного процесу. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу. Педагогіка в системі педагогічних дисциплін, її зв'язок з іншими науками. Джерела педагогіки.

Тема 3. Народна педагогіка, її основні компоненти. Методи науково-педагогічних досліджень.

Тема 4. Суть педагогічної діяльності, основні види. Поняття про особистість. Фактори формування особистості, їх особливості і взаємозв'язок.

Тема 5. Контроль, оцінювання та корекція навчально-пізнавальної діяльності. Виховання – визначальний чинник формування особистості. Закономірності і рушійні сили розвитку особистості.

Тема 6. Педагогічна культура. Неуспішність учнів та шляхи її подолання. Методологія і методика педагогічного дослідження.

Тема 7. Педагогічний процес, його суть, рушійні сили, основні властивості.

Тема 8. Поняття системи освіти. Педагогіка давнього світу. Порівняльна оцінка педагогічної системи у державах Стародавньої Греції (Спарті, Афінах). Зародження елементів педагогічної теорії у працях стародавніх римських та грецьких філософів: Сократа, Платона, Аристотеля, Демокріта, Квінтіліана. Особливості освітньо-виховної практики та педагогічної думки в епоху середньовіччя. Виникнення університетів. Типи виховних систем.

Тема 9. Поняття процесу виховання. Його особливості, структура і рушійні сили. Етапи процесу виховання.

Тема 10. Виховання, самовиховання, перевиховання. Самовиховання як вищий етап процесу виховання. Закономірності процесу виховання, їх характеристика. Принципи виховання як категорія педагогіки.

Тема 11. Характеристика системи принципів виховання: зв'язок виховання з життям; виховання особистості в праці; виховання особистості в колективі; повага до особистості вихованця в поєднанні з розумною вимогливістю до неї; опора на позитивне; систематичність і послідовність; єдність педагогічних вимог школи, сім'ї та громадськості; єдність свідомості і поведінки; врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів; комплексний підхід до виховання.

Тема 12. Виникнення дидактики та основні етапи її розвитку. Зв'язок дидактики з іншими науками, з методиками викладання навчальних предметів. Джерела розвитку дидактики.

Тема 13. Методологічна основа та завдання сучасної дидактики. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики: процес навчання, навчальний процес, принципи, методи, зміст, форми організації навчання.

Тема 14. Українська народна дидактика: її мета, завдання і зміст. Особливості розвитку теорії навчання в провідних зарубіжних країнах. Основні концепції теорії навчання в зарубіжній педагогіці (прагматизм, неотомізм, екзистенціалізм).

Тема 15. Навчання як вид пізнавальної діяльності, його основні ознаки. Співвідношення процесів наукового пізнання і навчання. Структурні компоненти процесу навчання.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Загальні основи педагогіки. Система педагогічного процесу (мета, завдання, зміст, діяльність, результат). Основні закономірності, принципи, організація педагогічного процесу. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу. Суть педагогічної діяльності, основні види. Специфіка. Структура педагогічної діяльності. Педагогічна культура. Професійно значимі якості. Професійна компетентність. Дидактика. Контроль, оцінювання та корекція навчально-пізнавальної діяльності. Функції контролю. Принципи контролю та його види. Основні параметри якості знань. Рівні знань. Тестування успішності. Самоконтроль та самооцінка. Проблема навчання обдарованих дітей. Неуспішність учнів та шляхи її подолання. Історія педагогіки. Погляди Алчевської, Грінченко, Коцюбинського, Франко, Українки, Русової, Ващенко, Макаренко, Сухомлинського та ін. Система освіти в Україні. Поняття системи освіти. Її залежність від соціально-політичних, економічних та культурних факторів. Принципи побудови системи освіти в Україні, згідно з Законом України «Про освіту». Структура системи освіти: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта, післядипломна освіта, аспірантура, докторантура, самоосвіта. Нові типи навчальних закладів: ліцеї, гімназії, колегіуми, спеціалізовані школи, навчально-виховні комплекси, навчально-виховні об'єднання. Приватні школи. Авторські школи в Україні. Теорія виховання. Виховання учнівського колективу. Спільна виховна робота школи, сім'ї, громадськості. Робота класного керівника. Школотзнавство. Наукові засади внутрішкільного управління. Методична робота в школі. Впровадження досягнень педагогічної науки у практику. Самовиховання. Роль виховання у процесі самовиховання. Мотиви та основні етапи процесу самовиховання. Основні принципи самовиховання: Ефективність самовиховання. Методи самовиховання. Ознаки самовиховання. Умови та етапи самовиховання. Проблема навчання обдарованих дітей. Неуспішність учнів та шляхи її подолання. Теорія виховання. Виховання учнівського колективу. Спільна виховна робота школи, сім'ї, громадськості. Робота класного керівника. Школотзнавство. Наукові засади внутрішкільного управління. Методична робота в школі. Впровадження досягнень педагогічної науки у практику. Самовиховання. Роль виховання у процесі самовиховання. Мотиви та основні етапи процесу самовиховання. Основні принципи самовиховання. Ефективність самовиховання. Методи самовиховання. Ознаки самовиховання. Умови та етапи самовиховання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навч. закладів. – К.: Академія, 2001. – 575 с.
2. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К.: Вища школа, 1995. – С. 120-123.

3. Державна програма “Вчитель” // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №10. – С. 4-32.
4. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч.посібник. – К.: Вища школа, 1997. – 304 с.
5. Концепція середньої загальноосвітньої школи // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1992. – №4. – 31 с.
6. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – №6. – С. 18-25.
7. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта. –2002. – №26. – С. 2-4.
8. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг.ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.-256 с.

Додаткова

1. Класний керівник у сучасній школі.: Методичний посібник / В.М. Оржеховська, О.І. Пилипенко та ін. – К.: Інститут змісту і методів навчання, 1996. – 156 с.
2. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Освіта України. – 2000. – №32. – С. 6-7.
3. Левківський М.В. Історія педагогіки. – К.: Центр науч. л-ри, 2003. – 360 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник. - 3-є вид. допов. – К.: „Гранма”, 2001. – 608 с.
5. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник: Видання 2-ге, доповнене і перероблене / За заг. ред. О.А.Дубасенюк, А.В. Іванченка. – Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. – 483 с.
6. Рева Ю. “Важкі” діти: досвід педагогічної корекції // Завуч. – 2001. – №3. –С. 8-9.
7. Сарапулова Є. Виховання обдарованої дитини // Початкова школа. – 2000. –№2. – С. 3-4.

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському держаному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
• тестові завдання до теми	до 10
• опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
• робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності Університету доступний за посиланням:

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>